

ՄԵՂՈՒ

Այս հրատարակիչի շտաբը գտնվում է Երևանի քաղաքում, Մարտի օրերը : — Բաժանորդագրությունները և նոր ցրուիչը ամեն բաժանորդներուն տեղը չը գիտնալով կը խնդրվի որ մեր մեծապատիվ բաժանորդներէն որին թերթն որ չերթար տեղը նէ՛ իմաց տարու բարեհաճին :

Յին տարեկան 400 թերթ կանխիկ զրչ. 400 . Վեցամսեայ 50 թերթ զրչ. 50 : Գումարաց համար 400 թերթ 1 լիրա . 50 թերթ 1/2 լիրա : Մէկ թերթը 50 փարայ : Հրատարակելու համար եկած ծանուցմանց սակարկութիւն կըլլայ :

Ա. Զ. Դ.

Լրագրոյցս ցրուիչը փոխափած ըլլալով և նոր ցրուիչը ամեն բաժանորդներուն տեղը չը գիտնալով կը խնդրվի որ մեր մեծապատիվ բաժանորդներէն որին թերթն որ չերթար տեղը նէ՛ իմաց տարու բարեհաճին :

ՎԱՆՅԻ ՊՕԴՈՍԸ

Վանցի Պօդոս աղբար : Ըստ Պատրիարքարանի վարդապետ, աս տաս տարիէ ի վեր օր օրի զգաստանալու տեղ, օր օրի անառակութիւնները աւելցնելու ետեւէ է : Իրաւ է որ Պատրիարքարանը երբեմն կը շարժի անոր մասին ուրդում մը ընելու, բայց շատ ծանր կը շարժի : Պօդոսն ալ տեղէն չը շարժիր :

Սակայն խեղճ Վանցիք կը շարժին, կը յուլին և երբեք խաղաղութեան երես տեսած չունին : Նոր օրերը բողոք կը հանին ի Պատրիարքարան. ալ զաւանք, պաղատանք, որպէս զի այցըլ այ իրենց և օրինաւոր առաջնորդ մը զրկելի Պատրիարքարանէն ի Վան :

Արեւայ թէ Ալգային Վարչութիւնը մոռցած է անոր դործքերը. որովհետեւ անոր անգամներէն մէկը ձեր ըսելովը չըլլար, պէտք է որ մենք ահասկնանք անոր ինչ մարդ ըլլալը պատասխանէր է ազաւանականաց : ուստի այս անգամ հարկ կը համարինք թէ անոր և թէ ազգին յիշեցնելու համար Պօդոսի ըրածները՝ Մամ Էի մէջ անգամ մը հրատարակված լերկու յօդուածներ, ընտիր դրչէ մը ետեւ, հոս օր նակել, որոնց հապա պիտի յարենք մեր ըսելիքներն ալ :

ՆՈՒԻՔ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻ

ՀԱՌ ԵՒ ՀԱՆԴԵՍ ՆԵՐԿԱՅԱՑՄԱՆ

ՊՕԴՈՍ ԿԱՐԿԱԳԵՐՆ ԿԱՆԱՑ

Արդ՝ մեծ նմանեցումը զՊօդոս վարդապետն Վանայ, կամ որով առակաւ առակեալ ցուք զնա :

Ա.

Աննման է նա իւր բոլոր տեսակի մէջ :

Անառակ է նա իւր կենաց սկիզբէն մինչև յվերջ :

Սա ծնեալ ի գիւղն Նորովանց, ի Թիմոր :

Սա ընտրեալ ի հաղարաց մին և միւսայնակն, եկեալ հոսեալ ի Թէրոհանէն, ի թիւս զօրաց զրեալ, ի տիւ առոյգ պատանեկութեան դեռ ի նորոյ թիւս կոխեալ : Անդ հասակաւորեցաւ, դաստիարակեցաւ, ուսաւ հոն եղած և հոն չեղած առին բարձրագոյն դասը՝ որ կը վերաբերէր Թէրոսանէի մէջ գտնուած ուսանողաց : Եղաւ յառաջագէտ և վրկայեալ ի վարս. առաւ միջանակ առաջին քան զամէն կարգ :

Անդ, անառակ, անհաշտ, և անառ ՊՕԴՈՍ :

Անհաշտ զանի կանուանէր ընդ միշտ ի իմ անապատի առակախօսն Թօփուղ : Թօփուղ, որոյ հետոյ հետեղ եղած էր դրութեան հանդիսի դեւցալն Պօդոս, Գանդի սա ինքն Պօդոս լցեալ եռացեալ հոգեովն շնորհաց Թէրոհանէին, անկաւ ի միտս չըլիլ զեղբարք իւրովը զորդւովքն Ենէի շէհրին, և բազմիցս ընդառաջեալ թողէր զԵղիպտացին . . . կտրելով զչուանն չուանարանին, կամ ուղիղ հասկցնելու համար բռնէր՝ հատանելով զիսն ի փիլիսոփանէին. և իբրեւ տարածէր համբաւ արարոց սորին, զոր յամեն ուրեք տեղին, Պօդոս զլարեալ յեղբարցն զհարութեանէն փախեալ յիւր հայրենին :

Գաւ լիցի, Պօդոս, թէ Մովսէս քեզ նմանի կամ հաւասարի, դու չունիս քեզ օրինակ. դու Աննման ես, Անօրինակ ի վարս և Անառակ :

Բ.

Արանչի արդարեւ : Յանկարծ Թէրոհանէի առաքինին ինքզինքը կը դանէ Վանայ ծովուն մէկ եղերքը. ուր ի մտոյ կ'երեւի կղզին ի իմ անապատ իւրեւ երկնային դրախտ, և բնակիչք իւրեւ Ագամ անմեղութեան փիճակի մէջ Աստուծոյ օրհնաբան եօթնարիւնի շնորհօք շնորհալարդ. ամենքն ալ առանց Եւայի մարդ : Այսպիսի է իրենց ուխտ, որ չկարէ զիրենք օձին սուտ : Հոս կանգ կ'առնու Պօդոս, և կը մտախոհի յանձն առնուլ պահ մը այն ամեն սրբութեան կանոնները կատարել. այսինքն է Ջրհանը (Անապատի նաւահանգիստ կամ դըրսի տուն) մնալ, հորթիկ արածել, աղբ կրել, էշեր թիմար ընել, սև շալ հագնել, և այլն. ինչպէս որ, և ինչ որ՝ անապատականաց ուխտի կամ միաբանութեան համար նախադուռն պարտաւորութիւն կամ նախակրթարան սահմանուած է : Այս հեղանայ, կեղքնայ, իր բոլոր ըրածները կուրանայ դուն ըսես թէ մարդ չէ ալ անբան կամ անասուն խոնարհ զառնուի մը : Ա. Բ. Գ. Դ. կսկսի կարգալ վերջապէս կարգալէն աւելի իր վարքն ու բարքը զինքը արժանի կընէ չուտով կղզին ի ներքս ընդունուիլ, և Թէրոսանէի որդին, Ջրհանի էշարածն՝ տիրացու կ'անուանուի ճգնաւորական վարուք հանգիստեալ, և քան զամենայն գերազանցս գերազանցեալ :

Ո՞վ Անտոն և Պօդ, ստուերացաւ ձեր անունը, և խոզարածդ Անառակ, մեր տիրացուն մեծ է քան զքեզ, որուն ալ չկայ յարմար առակ մը, անոր համար միշտ պիտի կոչուի Անառակ, կամ քեզմէ որոշելու համար կը կոչենք զինքը խայտառակ Անառակ :

Գ.

Անհիմն գործընթաց քու անունդ, Լըմայ հայրն թօթուղեան: Ահա նա թիֆլիզ կերթայ: Արքան խոնարհութիւն մեր Նորավանդոյն: Թօթուղի չորսոտանի ձիէն աւելի արագոտն կ'ընթանայ մեր Թէրոսխանէյի երկոտնեայ փախուկն ա- նապատայ տիրացուն: Սաղմոս մը դրած իր ծոցը կը մըմնջայ մերթ ընդ մերթ: Բայց ո՞վ գիտէ որ յիշատակները զինքը յախշտակած են... դեգերը և քա- ղաքները ելած ու իջած ժամանակները յաճախ կանխադասայ Թօթուղի տիրա- ցուն... և երբ կը հարցնէ ո՞ր ըլլալը «Առանձնայած կաղօթէի» կը պատաս- խանէ: Ո՞վ հրաշալի վարք: Երկնաքա- ղաքացի մ'է մեր տիրացուն: Կերթա- նա հոգիները փրկելու, անհոգիները հո- գեւորցնելու: Եւ ահա կը դառնան նորէն ի սուրբն Անապատ: Վաստակաւոր տի- րացուն կը վարձատրեն սարկաւազ, և այնուհետեւ եկեղեցին Լմայ կը խնդրէ Ս. Եպիսկոպոսէն ձեռնադրել զսա ի վարդապետութիւն:

Արժան էր զինքը Ս. Եպիսկոպոսի փիլոնի տակ խօթած պահուն՝ սա երգը երգէին «Առակմամբ սուտ ոգւոյն ի Թէրոսխանէէն կոչեցեալ. յանապատի կեղծաւորեալ առնուլ զպատիւ մեծու- թեան, նման դու քեզ, անմահ»:

Ո՞վ եղեր է ասոր խորտակիլակ յայտ? Դի չէ. և թէ Մաշտոցի կարգը ամբող- լիբան կարգացունէր է թէ չէ: Մենք սա գիտենք որ վարդապետացեալն Պօղոս վարդապետ չէ: Քանզի չունի զուսուսն հին և նոն Կոտակարանաց Ս. գրոց: Նա չլինար որոշել Աթանասն ու Արիստը. Նա չգիտէր թէ ո՞րն է նշովեալ, Կիւրեղն թէ Նեստորիոսը:

Նա չի ճանչար թէ որո՞ց հետեւիլ ու աշակերտիլ պէտք է, և յորոց հը- րաժարիլ և նշովիլ: Նա չգիտէ Մովսէսն Երբայցիք է թէ Եգիպտացի:

Նա չլինար յայտնել թէ ո՞րն է Սահակ Հայոց Հայրապետը, և ո՞րն է Սահակ Հրէից նահապետը:

Նորա համար Աւետարան ու Ղու- րան՝ երկուքն ալ միեւնոյն բան, և եր- կուքն ալ չկան:

Անոր համար Հայաստան՝ Քիւրտիս- տան է: Անոր անձանօթ է Գողգոթայի խորհուրդն ու ճամբան: Ասոր խաչն է իր ուսին վրայ դրած աէդն ու նիզակ, գաշոյն, հրացան և ատրճանակ, իր հո- գին շարունակ արբեալ, ձեռքէն ուժոցէն անպակաս գինւոյ բաժակն ու ըմպանա- կը:

Նա կերելի երբեմն զինուորի կեր- պարանքով. կըլլի զօրապետի համազ- դեատով: Յանկարծ կը կերպարանափո- խի Եգիպտացի մը: Արեւելեան պատե- րազմին երբ Արապները Վան լցուեր է- ին, Պօղոս հայր սուրբը շարունակ կը չըջէր գինեւորները՝ որպէս թէ արդի- լելու որ այն տեղերը չմոնեն Հայերն:

Ինքը զօրապետաց ու արապապետաց հետ կը մոլեգնէր: Արապները Հայոց տունները կը կոխէին, ինքն անոնց ետեւ- էն կը հասնէր, կաղատէր, ճշմարիտ պէտք է խոստովանիլ, կաղատէր անոնց ձեռքէն, բայց ո՞ր կը տանէր... Այն դառն ժամանակի մէջ կը վախճան Պօղոս վարդապետէն Վանայ ամեն Հայերը՝ որ իրենց պաշտպանն է, կը սիրեն զինքը Արապները՝ որ իրենց հակառակորդն է — Լուծեցէք այս առեղծուածը ընթեր- ցողք:

Գ.

Մամուլ, բաց վարագոյրը, տեսա- րանի բեմին վրայ թող երեւայ արժա- նընտիր առաջնորդն Վանայ, և ոյք սի- րահար են Պօղոսի քաջագործութեանց քաղաքադիտութեանց, առաքինու- թեանց, ազգասիրութեանց, իրենց սիր- տը թող ուրախանայ, իրենց զիսու պը- սակն, իրենց կեանքն Պօղոս՝ թող աշ- խարհն ալ տեսայ:

Տեսարանն է Տէր-է: Ար-ժ-ձ-ձ-ի վան- քը, որ և գեղ է: Չորս կողմը արանց ու կանանց, գեղացւոց և քաղաքացեալաց Պարսկաստանեայց և Հայաստանեայց կուսանայ և երկտասարդաց, ամենքն ալ ներկուռ վարդապետած. ոսկին ի վիզ և ի ճակատ, ապարանջան ի թիւս, գի- նդ ի յակնիջ. Բզնունեաց ծոյն կը ծա- ծանի ընդ առաջ: Վանայ Տաճիկներէն որոնք սրիկայութեամբ նշանաւոր են, և բոլորի Քիւրթերէն՝ որոնք չարագործու- թեամբ փառաւոր են, ձիաւորեալ արի- արանց հանդէս մը կը կազմեն: Հոս աստ- ղիկ շատ փայլուն կը փայլի. այս այլազ- դեաց արեաց արիականաց մէջ շրջա- պատուած, սպառազէն քրդահագուստ գիւցազն մի կերի, ծնօտը կապոցով մը կապած է որ չճանչցուի, նա է որ ամեն բազմութեան աչքն ու խելքը ի- րեն կը դրաւէ. ո՞վ անոր պէս ձի կը խաղայ, ո՞վ անոր ձգած նիզակին փո- խազարձ կուտայ... ո՞ր իջնայ՝ կիլ- նան, երբ հրամայէ՝ հնազանդ են:

Ահա այս նոր Արիւ լէս ի նորն Հե- ղիւս հանդիսացողն գիւցազն Վանայ ա- ռաջնորդ ՊՕԼՈՍ ՎԱՐԳԱՊԵՏՆ է:

Ե.

Մի ապշիր Մամուլ, պաշտօնիդ նայէ, վարագոյրին չուանը քաշէ և նո- ըն բաց:

(Տեսարանն այն է, Գիւց-ձ-ն այն է, Գիւց-ձ-ն է)

Քրդերը հանդարտ ակնթարթ շըր- շաքոյրապատ արձանաբար ձիերու վրայ կեցած են: Չուռնաներ կը փչուին, տէֆն ու նաղարան թինթ ի թինթ կը զարնուին, ուխտաւորք ամեն իրենց սե- ղանը կը ժողվեն՝ հացովնայէն ու գինով- նայէն զկի՝ տափակ արտը կը վազեն խուռն խուռնալ. պարն արդէն սկսեր է, բայց համեմատութեան հսկող պաշտօնա-

տարները հրամայած են որ մի միայն ե- րիտասարդ կանայք և հասուն աղջկունք պար բռնեն, էրիկ մարդ հեռու մնայ: Կին են ամենքն ալ ու աղջիկ: Բայց այն ո՞վ է որ բոլոր աստղերու մէջ գիշերուան յուսին՝ ցերեկուան արև՝ կը նմանի: Այն ո՞վ է երբեմն փայտամէջ, երբեմն ի գը- լուխ և երբեմն ի վերջ կը բռնէ, կը թը- ռի, կը կայտառի, և բոլոր հանդիսի աչ- քերը ի նա կը յառնին: Ոգեփոխեալ Ծա- միրամ, Առնայց՝ կին, կամ Կնազգեստ այր: Բոլոր հանդէս զմայլուած և վա- րանուած ասոր ո՞վ ըլլալը հարցուի որձ կընեն: Բայց քրդերու խումբը ծանօթ աչքով մը շարունակ անոր կը նային՝ կըս- քանչանան և կը գովեն: — Վանայ ա- ռաջնորդ գեր. ՊՕԼՈՍ ՎԱՐԳԱՊԵՏՆ է այն, որ իր հօտին մէջ անբարոյակա- նութիւն կամ անկարգութիւն մը չծագե- լու համար հոն է եկեր հսկելու...:

Զ.

Գոցէ. և դարձեալ բաց վարագոյրը Մամուլ:

Տեսարանն է Կոտայ Անապատայ գրսի տունը: Փողերը հնչեցուր, զնկլոտոյի դօմպ պմպոյի ձայներ թող հանուին տեսարանի խորը: Ըգնաւորաց ցած նը- կուղներուն կարգին պատկերացուր փա- ռաւոր և եռայարկ շինուած մը, վերնա- յարկը նախշուն երանգ երանգ ներկեյ թով ու օրինակներով զարդարուած. Պօ- զոս՝ վարդապետական լաթերով նախա- գահ բազմած: Իւր դահլիճն է այն: Սենեկի մէջ երեք սեղան պատրաստ- ուած: Եղտի, Քիւրդ, Տաճիկ ու ասոնց նմանող քանի մ'ալ Հայ բազմականները նստած են հացի բոլորը, Անապատի սարկաւազները և վերակացու վարդա- պետը անդադար ելուստ ընելով գինի կուտան, կերակուր կը բերեն, և ահա նախադահը կ'որոտայ իր սպասաւորի ա- նունը Նաղար: Պ. Նաղարի հետ խաղոյն քէմէնչէներ, թմբուկ, խաղասաց, ֆիս- տանաւոր երեք պատանի քէօչէկ, մշյ- տա հերարձակ, մատնազանկ ներս կը- դիմեն, իրենց խաղերը կը ներկայացը- նեն, և նորին գերապատութեանը փա- րելով ու փարուելով՝ մեծ հաճոյք և ա- ռատ պարգևներ կ'ստանան:

Այս է. եղեր անապատայ սրբակրօն ուխտին արժանընտիր վանահայր՝ Վանայ գեր. ՊՕԼՈՍ ՎԱՐԳԱՊԵՏԻՆ կեանքը:

Նորէն բաց վարագոյրը Մամուլ:

Պօղոս վարդապետ ձիարշաւ պիտի ելնէ զօրաւորաց հանդէսը. կուտ մը գի- նի կայ փոքրաւորին ձեռքը, շարունակ կը լեցնէ Պօղոսին բաժակը և Պօղոս վարդապետ մի և նոյն բաժակով մէկն ին- քը կը խմէ, մէկն իր նժոյգին կը խմէ, աշխոյժ խաղալու համար: Նոր Գաի- դուայ:

Կը փոխուի տեսարանը:

Խորին տխրութեան մէջ կ'երի Պօ- զոս վարդապետ: Մեղուի թերթեր կը

կարգան իրեն, թէ քանի՞ կնիկ ծնածեր, քանի՞ տղայ վիժեցուցեր, քանի՞ն վարձքով է ծախսեր, քանի՞ն իր խնամոց է վերապահեր . . . Ինչե՞ր է գործեր, և ինչ որ գոց էր, ամենը Մեղուն խմորներ բացեր, Մեղուն նառ զինքը կարգէն լուծեր, սոսկ Պ. Պօղոս է անունը կանչեր: Իր Պօղոս ինչպէս գալը, ինչ լուսահոգիներու ձեռքը իյնալը, փախչիլ նաւով, ու Մեղուն Մեղունէան ետեւէն մզոտ երթալ, ամենին անպակաս ու անսխալ իր կենսագրութիւնը կը կարդան: Յանկարծ կը զայրադնին, և քովը նստողներուն, Նայեցէք, կ'ըսէ, Ես որ Քիւտ մը ծնած ըլլայի, այսօր կամ Եփեսոս կամ Էլ ԱլԱստի մը էյի, թէ ՏԱՃԻԿ դարձած ըլլայի, այսօր Աստուծոյ իշխան Միւրալայ մը էի, Փիւ Հայոց ազգ. մարդու արժէք չճանչնար:

Միւրալայի գլխիքը. բարեկամներ, միւրալայի գլխիքը, յայտառէք, թող չտաճկնայ. Վանայ Սաւորիքը ըրէք չեղլայ թիւրա դառնայ:

— Եւ դուք հանդիսականք. ներեցէք այսօր, ներկայացման շարունակութիւնը յաջորդ Մամուլին կը մնայ:

ԻՆՉՈՒ ՀԱՄԱՐ, ՈՐՈՎՀԵՏԵԻ

Ինչո՞ւ համար հին ատենը հայայրերը իրենք սենեակին վերի ծայրը կը նստէին ու կ'ինքնը իրենցմէ վար կ'ի նշտանցընէին:

— Որովհետեւ այն ատենը տունին տէրը էին:

Ինչո՞ւ համար Եւրոպայի մէջ շատ այրեր կ'ինքնին կը նստեցընեն ու իրենք ոտքի վրայ կը կենան:

— Արովհետեւ քովերին շատ չը կայնելով փախչելու միտք ունին:

Ինչո՞ւ համար Տէրութիւնը Պօղոս մէջ գիշերները կազ վառելու որոշում կ'ընէ:

— Որովհետեւ Հայերը գիշեր ցերեկ լոյս կը պուան:

— Ինչո՞ւ համար Հայ երիտասարդներուն մէկ մասը մէկ աչքերնին ակնոց կը դնեն:

— Որովհետեւ մէկ աչքերնին կը տեսնէ մէկը շտեմներ:

— Ինչո՞ւ համար աղջիկներուն մէկ մասը իրենց մազերը կը կտրեն:

— Որովհետեւ մազը երկան խելքը կարճ ըսվել չեն ուզեր:

Ինչո՞ւ համար Հայերը միշտ օտար ազգաց ետեւէն երթալ կուզեն:

— Որովհետեւ իրենք ճամբան չեն գիտեր, ճամբայ մ'ալ չեն գիտեր:

Ի՞նչու համար մեր Երեսփոխանները եւրոպական ազգաց երեսփոխաններուն պէս աշակերտանի ու ձախակողմեանի բաժնիված չեն:

— Որովհետեւ մերիններուն ամեն մէկը մէկ մէկ կողմ բաժնիված են:

Ի՞նչու համար կ'ինքնին ալ ազգային

ժողովոյ ունենցիր չ'են ըլլար:

— Որովհետեւ կ'ինքնը խօսիլ գիտեն բայց մտիկ ընել չ'են գիտեր:

Ի՞նչու համար արդի երիտասարդները օղի շատ կը խմեն և գիշի գրէթէ ամենին չ'են խմեր:

— Որովհետեւ հիմայ իւծական ախտի նայող բժիշկներ շատ կան:

Ի՞նչու համար օր օրի լրագիրները կը շատնան:

— Որովհետեւ հիմայ թէ նիւթական և թէ իմացական գրամագլուխ չը պահանջող արհեստ միւսակ ան կայ:

Ի՞նչու համար խաղախններու գլխի խանութպանները շատ կը խօսին:

— Որովհետեւ քիչ սուտով կըլլեցընելու ապրանք չ'է ծախածին:

Ի՞նչու համար շատ խանութպաններ 100 դր կուզեն մէկ ապրանքի մը ու ետքը 20 դրի կուտան:

— Որովհետեւ առնողին բարիք մը ընել կուզեն:

Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Դ Ա Ն

ՀՅՈՒՍԳՐԱՆՈՒՐՔ

Պէտքն 25 Օգոստոս իրկուն Անվեռայի մէջ Քօլէրան երևան ելեր է:

Բարիդ 26 Օգոստոս. իրկուն Խնոքանտանա Պէլժ Անվեռայի մէջ Քօլէրան երևան չէ ելեր, կըսէ:

ՍԵՐՊ

Պէլլիրատ 26 Օգոստոս Պ. Սքուբինա, որ ժամանակով ժողովը մ'էր, սեպտեմբերի առաջին օրուան համար ժողովքի հրաւիրվեր է (Տեո Օրագիր թիւ 526)

Վիեննա 26 Օգոստոս Պ. Տը պայտի վիճակը գէշնալու վրայ է:

Վիեննա 27 Օգոստոս Պ. Տը Պայտի վիճակը գէշնալու վրայ չէ:

Բարիդ 27 Օգոստոս Բրուսիոյ և Աստորիոյ մէջ դաշնակցութիւն մը կազմվեր է:

Ղալաթիա Քօմիսիօն խան 27 Օգոս. Ռուսիոյ և Բրուսիոյ մէջ դաշնակցութիւն մը կազմվեր է:

Պէտքն 27 Օգոստոս Ֆռանսայի և Ռուսիոյ մէջ դաշնակցութիւն մը կազմվեր է:

Լօնդրա 28 Օգոստոս Իտալիոյ և Բրուսիոյ մէջ յորձակողական և պաշտպանողական դաշնակցութիւն մը կազմվեր է:

ԾԱՆՐԱԳՆՈՒԹ ԿԻՆԵՐ

Ատենէ մ'իվեր մարդիկ սկսեր էին թէ իրենց կնոջը թէ քոյրերուն և թէ իրենց համարձակաբար տեսնված ուրիշ կիներուն ու աղջիկներուն խրատ տալ որ

թեթեւութիւնը մէկգի դնեն ու քիչ մը ծանր գլուխ ըլլան:

Կիները վարժված են հնազանդութեան. մարդոց խօսքը գետինը չեն ձգէր. — ո՞վ կ'ընայ այդպէս չէ ըսել. —

Կիները մարդոց այս խօսքերը յարգելով կ'ենեն ճարը կը մտածեն ու կը գտնեն. բայց եկու նայէ որ այրերը քիչ մը հառտ գլուխ են ու անոնց ըրածը չեն հասկընար:

Սուրբիկ տուտուն ելեր զոյգը 150 տիւրհէմ կըսող արհեստ ածուխէ երկայն ու խոշոր օղեր առեր ականջն է անցուցեր:

— Գարձեալ մօտայի ետեւէ ես ինչ կ'ընի:

— Աման, հոգի՛ Յակօբիկ աղա, դուն ալ ինչ մարդ ես չգիտեմ, ամեն օր քու խօսքդ մտիկ ընել կուզեմ, դարձեալ ինծի բան կըսես:

— Ես քեզի ե՞րբ ըսի որ ատանկ խոշոր անճուռի օղեր առ:

Չէ՛, օղ առ չըսիր. դուն ինծի չըսիր որ ծանր գլուխ եղիր. ես ալ գացի խոշոր ու ծանր օղեր առի որ ականջներս ի վար կախվին ու գլուխս շատ երերալու թող չտան. հիմայ նայէ գլուխս շատ չերերարկոր, ծանրըցաւ գլուխս:

Հոռոտիկ հանձմը Բերա գացեր, կէս օքքա մաղ առեր, բերեր գլխուն վրայ դրեր է. այնպէս որ առաջ թուշին վրայի ծայրէն մինչև դագաթը կէս կանգուն էր, հիմայ լման կանգուն մը եղեր է:

— Ա՞դ ինչ է. ադ ո՞րչափ մաղ է. գլխուդ վրայ. այդչափ բանը քանի՞ դրի առիր:

— Շատ բան չէ 500 դրի առի:

— Ի՞նչ կըսես կընի՛կ, տո՛ւնս պիտի փլցընես դուն:

— Աման հոգի՛, ես ալ ինչ ընելիքս մոռցայ. բան մը հրաման կընես. ելնեմ հրամանդ ալ կատարեմնէ՛ տունս պիտի փլցունես կըսես:

— Կնի՛կ, ես քեզի ե՞րբ հրաման ըրի որ երթաս 500 դրի մաղ առնես:

— Չէ՛, մաղ առ չըսիր:

— Էյ, հապա

— Հոգի, դուն չըսիր որ ծանր գլուխ եղիր:

— Էյ, ծանր գլուխ եղիր ըսելէս ինչ կ'ընէ:

— Ինծի այդպէս հրաման ըրիր տէյի ես ալ գացի կէս օքքա մաղ առի, որ գլխուդ վրայ դնեմ ու գլուխս ծանրանայ:

Մաքրիկ հանձմը անյաճ օր Բերա գացեր, ու ամեն մօտիւթը անհերք խանութը գլխարկ փնտռեր է:

— Աս քանի՞ զուրուշ է:

— 150 զուրուշ:

— Չէ չըլլար. ես ծանր կուզեմ, ծանր:

— Ահա քեզի աւելի ծանր մը:

— Աս քանի՞ զուրուշ է:

— 200 զուրուշ:

— Չէ՛, աս ալ չըլլար. ես աւելի ծանր կուզեմ:

— Ահա քեզի աւելի ծանր . ասկէ ծանրը ձեր ողջութիւնն է .

— Առ քանի՞ զուրուշ է .

350 զուրուշ մէկ ստակ վար չըլլար :

Մօտիսդրան սուտ չխօսիր , մարդ չխաբեր , եւեւ գին ալ չուզեր . ուզած գինէն ալ պակասի չտար :

Մաքրիկ հանըմը 350 զուրուշ տըւեր , գլխարկը առեր տուն եկեր , դըլուխը դրեր , նստեր իր աղային գալուն կ'սպասէ :

— Ա՛գ . ինչ է . ինչու գլխարկով նըստեր ես :

— Տեանես ու նայիմ հիմայ ալ ըսելիք մը ունիս :

— Ագի քանի զուրուշ առիր :

— 350 զուրուշ մինչև որ առի նէ՛ հոգիս բերանս եկաւ . քառասուն տեղ պտըտեցայ , ասկէ ծանրը չգտայ :

— Էյ քեզի ո՞վ ըսաւ որ աղչափ ծանր բան մը առնես գլխուդ :

— Աման հոգի՛ նշանիկ աղա , դուն այսօր կը զուրուշս վաղը կը մոռնաս :

— Ես քեզի ի՞նչ ըսի :

— Հոգի՛ , դուն չըսիր որ ծանր գլուխ եղիր . ես ալ գացի ծանր գլխարկ մը առի որ քու հրամանդ կատարեմ :

Այսպիսի կիներուն մէջ մինակ Սաթիւիկ հանըմը քիչ մը խելք ունի եղեր որ իր էրկանը խօսքը հասկըցեր ու սա պատասխանը տուեր է :

Մեր գլուխը պարապ է , ի՞նչպէս կուզէք որ ծանր ըլլայ :

Ծանր ըլլալը կուզէք նէ՛ նայեցէք որ մէջը բան լեցընէք :

Ա Ր Ա Ր Ա Տ

Ազգերնուս մէջ օր օրի լրագիրները շատնալու վրայ են . սա ալ յառաջագիմութեան նշան է եղեր մէյէր :

Այսպէս կ'ըսեն մեր լրագրապետներէն ոմանք :

Մենք ալ խոստովանինք ու հաւատանք :

Այս յառաջգիմութեան նշաններէն մէկն ալ այս օրերս երևան եկաւ : Արագ լրագիրը կրկին երեցաւ և այս անգամ ոչ թէ միմիայն մէկ հոգ ու այսինքն Մեծապատիւ Պ. Մ. Այվատեանի խմբագրութեամբ , հապաքաղմութիւն անդամներու ընկերութեամբ : Ըսել է որ այսուհետև այս լրագրին քառասուն աչքով պիտի նային որ ազգին օգտակար ըլլայ և մանաւանդ մէջը ուրիշ մէկ քանի օրագրաց երբեմն ունեցած սխալները չունենայ :

Յայտնի բան է որ քառասուն աչք ալ մէկէն նային նէ՛ հոն սխալ ալ չըլլար :

Մասիս ու Արարատ երկուքն ալ մէկ հեռագիր մը կը հրատարակեն կամ քաղաքական թարգմանելով կամ Լեւոնի թարգմանելով կամ Լեւոնի թարգմանելով կամ քեզի պախալէն փոխ առնելով :

Մասիս կըսէ (թիւ 1127)

Հանրապետութեան նախագահն օրէնքները կը հրատարակէ և անոնց դործագրութեանը կը հսկէ :

Արարատ կ'ըսէ (թիւ 3)

Հասարակապետութեան նախագահն օրէնքները կը հրատարակէ և նոյա գործագրութեանը կը հսկէ :

Մասիս կ'ըսէ

Ժողովին գումարուած քաղաքը կը նստի :

Արարատ կ'ըսէ

Իւր բնակութիւնն հոն է , ուր ժողովն իւր նիստերը կ'ընէ :

Մասիսին ըսածէն բան մը չէր հասկըցլիր բայց նայէ Արարատին ըսածէն ինչէր կը հասկըցլիր :

Ժողովն իւր նիստերը ուր , ո՞ր պալատին մէջ , ո՞ր սրահին մէջ կ'ընէ նէ՛ Պ. Թիէռ ալ հոն պիտի բնակի : Օրինակի համար մեր ազգային ժողովը Ղալաթիոյ եկեղեցին կ'ընէ իր նիստերը նէ՛ առեւնապետ էֆէնտին ալ այն եկեղեցին պահարանը պիտի բնակի :

Փռանալի ազգային ժողովին այս որոշման պատճառն ալ յայտնի է . որովհետեւ մէյ մը Պ. Թիէռի տունը Բարիզի մէջ էրեցաւ , խեղճը հիմայ տուն մը չունի որ հոն բնակի : Երկրորդ . Պ. Թիէռ չառ ծեր ըլլալով ժողովատեղիէն հեռու աեղ մը տուն բռնէ նստի նէ՛ ամեն օր չըկընար երթալ գալ :

Մասիս կ'ըսէ

Եւ կ'ընայ անոր վիճաբանութեանց եւ խորհրդոց ներկայ գտնուիլ՝ կանխաւ իմացընելով :

Արարատ կ'ըսէ

Եւ կ'ընայ ներկայ գտնուիլ անոր վիճաբանութեանց , առանց յառաջագոյն անոր իմացընելու :

Ըսել է որ անոր խորհրդոցը ներկայ չըկընար գտնուիլ :

Մէկ մ'ալ առաջուց իմաց չըտալով անոր վիճաբանութեանց ատեն յանկարծ

ՎԵՐՁԻՆ ԼՈՒՐՆԵՐ

Հայոց Թագաւորութիւնը Լիոն Զ.ի օրովը իսպառ ջնջովեցաւ :

Փռանալիք Նաթօլէօնը աթոռէն ձգելով տեղը Հանրապետութիւնը դրին :

Հայերը իրենց Սահմանադրութիւնն վերաքննել սկսան :

Ներսէս Կաթողիկոսը յանկարծամահ մեռեր է :

Ամերիկայի Միացեալ-Նահանգացի մէջ քաղաքական պատերազմ մը կ'երկուայ :

Ներս պիտի մոռնէ , կամ առաջուց արահին մէկ անկիւնը պիտի պահվորի . . .

Կը յուսանք որ Արարատայ առաջին և վերջին սխալը կ'ըլլայ ասի :

Ծ Ա Ն Ո Ւ Յ Ո Ւ Մ

Նարըլ-քարուէն Սամաթիա գալու

ճամբուն վրայ քանի մը տուն կործովեր է : Տէրէրը վաղը ժամը 5 էն մինչև 8ը Այ-Սթէֆանօս Բըրդ-աղաճ ըսված ըզբօսավայրը դաժնորը 2 լիւրա պօրքէ պիտի ընդունի :

ԹԱՏՐՈՆ ԱԶԻԶԻԷ

Իւսկիւտար Պաղար-Պալը

1871 Օգոստոս 24 Շաբաթ գիշեր ժամ 2 1/2

ԹԱՓԱՐԱԿԱՆ ՀՐԵԱՅԷ

Ամբողջ պատմութիւն Երգախառն թատերադրութիւն 'ի մո յառաջւրբան 'ի հինգ արարս եւ յութն չգրատիւրս

ԶԻՆՈՒՈՐԻՆ ԿՈՐՈՒՍՏԸ

Սովորական գիներ

1871 Օգոստոս 24 Երեքշաբթի գիշեր ժամ 2 1/2

ԱՐՏԱՔՈՅ ԿԱՐԳԻՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՄՆ

Ի ՆՊԱՍՏ

ՕՐԻՈՐԿ Է. ԿՐԱՅԵԻ

ԱԼՊԵԱՆՑ ՀՈՎԻՈՒՅԻ

Թատերադրութիւն 'ի հինգ արարս

ԵԻՆԱԿԱՔ

[ՊԵՏԻ ԵՐԳԵՆ]

Պ. Գ. Հ. Ռչատնի եւ Օր. Ա. Հրաչեայ

Պ Ա Տ Մ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Ա Ձ Ա Տ Ո Ի Թ Ե Ա Ն Ն

Հ Ա Յ Ը Ն Ո Յ

Ի 260-ԱՅ ԲՕՁԱՆԵԱՆՑ

Ամեն կարգի ազգայնոց ընթերցանութեանն արժանի գրքոյի մ'է , քսանը եօթն երեսէ բաղկացեալ :

Կը ծախուի գրադատուաց և լրագիր ծախողներու քով :

Գին 4 զուրուշ

Թէ տուներու և թէ ազգային դպրոցներու մէջ Գաղղիերէն և Հայերէն լեզուաց գաղափարութիւն ընելու պատրաստ մէկը կայ :

Ուղղը կրնայ Մեղուն գրատեսեակէն պէտք եղած տեղեկութիւնները առնել :

ՆՄՐԱԿԻՐ ՏՆՕՐԵՆ

Յ . Գ . ՍՊԱՆՆԵՆ

Գ . ՊՕՐԱՍ

ՏՊԱԿԱՐԹԻՆ ՄԱՆԿԱՆՈՑ

ԱՍՄԱ-ԱԼԹԸ ՏՍՄԸ-ԻՍԵ ՄԻՉԻՆ ՅԱՐԻ ԹԻՒՑ